

Accountantsmagazine

Het vakblad voor de mkb-accountant en het accountantskantoor

‘Regelgeving moet werkbaar blijven’

Bewerkersovereenkomst: ook voor de accountant relevant

‘De **accountant** staat voor **kwaliteit**’

Pensioenleeftijd naar 68 jaar

Nummer 2, juli 2017

 novak

EMPOWER YOUR BUSINESS

Inhoud

Vereniging Novak

- 05 Column Novak
- 06 'Regelgeving moet werkbaar blijven'
- 08 'Met een loonadviestak bied je een specialisatie'
- 11 Column Novak

Stichting Novak

- 12 Bewerkersovereenkomst: ook voor de accountant relevant
- 16 Van kwaliteitshandboek naar kwaliteitssysteem: deel 1

Stichting Novak

- 19 Premiepensioeninstelling, modern alternatief voor de middelloonregeling
- 22 'De accountant staat voor kwaliteit'
- 24 Ransomware kan uw kantoor keihard raken
- 26 Visie ICT-innovaties accountancy van softwareleveranciers
- 28 Pensioenleeftijd naar 68 jaar
- 30 Coulaceperiode pensioen in eigen beheer niet verlengd

Colofon

Accountantsmagazine
het vakblad voor de
mkb-accountant en
het accountantskantoor

Vijfde jaargang

Redactie
Guus Ham
directeur Novak
Drs. Leendert Haaring
senior medewerker communicatie

Redactieadres

Postadres:
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Bezoekadres:
Koninginnegracht 5
2514 AA Den Haag
of Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam (NBA)
Telefoon: 070 - 3524002
E-mail: novak@novak.nl
Website: www.novak.nl

Abonnementen

U ontvangt dit blad als uw kantoor lid is van Novak of als u persoonlijk lid bent. U kunt ook een los jaarabonnement afsluiten op Novak accountantsmagazine. Dit kost 75 euro per jaar. Opzegging kan uitsluitend per kalenderjaar en moet vóór 15 oktober, voorafgaand aan het nieuwe contributiejaar, schriftelijk worden gemeld.

Advertenties

Guus Ham
telefoon: 06 - 51186741
e-mail: g.ham@novak.nl

Kopij

Leendert Haaring
telefoon: 06 - 83524362
e-mail: l.haaring@novak.nl

Vormgeving

BADE
www.bade.nl

Coverfoto

RoyalPrint

© Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

CLOUD
NIEUW

KREDIETRAPPOR-
TAGE PUBLICATIE-
STUKKEN SBR KVK WERKPROGRAMMA'S
RISICOGERICHT
SAMENSTELLEN
CONSOLIDEREN
BRUGSTAAT
PREPARED BY
ZOEKEN **DELEN**
TAGE PUBLICA-
RISICOGERICHT
BRUGSTAAT CONSOLIDEREN
DYNAMISCHE SBR JOURNAALPOSTEN PREPARED BY CLIENT LIST
SAMENWERKEN VERZOEKEN CHATTEN
SBR CHECKLISTEN LEADSHEETS
DYNAMISCHE SBR JOURNAALPOSTEN PREPARED BY CLIENT LIST
PBCL
DELEN
WERKPRO-
TEN LEAD-
BRUGSTAAT
DEREN DYNA-
JOURNAAL-
PREPARED BY CLIENT LIST PBCL VERZOEKEN CHATTEN DELEN CLOUD KREDIETRAPPOR-
TAGE PUBLICATIE-
STUKKEN SBR KVK WERKPROGRAMMA'S RISICOGERICHT **SAMENWERKEN** CHECKLISTEN LEAD-
SHEETS BRUGSTAAT DYNAMISCHE JOURNAALPOSTEN KREDIETRAPPOR-
TAGE SAMENSTELLEN

Online Samenstellen

JAARREKENING

CaseWare Cloud opent de online wereld VAN DE MODERNE **SAMENSTELPRAKTIJK**

Een samenstelverklaring van de accountant is niet zomaar een samenstelverklaring. In de samenstelpraktijk worden daar de hoogste vaktechnische kwaliteitseisen aan gesteld en de meeste waarde aan gehecht. Sinds jaar en dag ondersteunt CaseWare de samenstelpraktijk met technisch feilloze, flexibele en functioneel complete accountancysoftware. Applicaties om u te helpen op uw eigen manier meer dan compliant, concurrerend en succesvol te zijn.

Daarom introduceert CaseWare gemakkelijk te gebruiken applicaties voor online dossiervorming, online samenwerking en online samenstellen. Met actuele jaarrekeningmodel-

len voor micro, kleine, middelgrote en grote rechtspersonen. Vertrouwde tijdwinnende features als leadsheets, dynamische journaalposten en consolideren. Het verplichte Standard Business Reporting (SBR), inclusief automatische taxonomieën voor SBR-publicatiestukken en SBR-kredietrapportages.

De bekende vaktechnische werkprogramma's, volgens de kwaliteitssystemen van de voorname beroeps- en kantoorverenigingen. En de herkenbare flexibiliteit voor risicogericht samenstellen. Helemaal compleet uit de cloud.

CaseWare opent de online wereld van de moderne accountancypraktijk met het wereldwijd gebruikte CaseWare Cloud.

**BEYOND
THEBALANCE**

**LOG OOK IN OP
CASEWARE CLOUD!**

SOFTWARE VOOR DE SAMENSTEL-, CONTROLE- EN ADVIESPRAKTIJK

CASEWARE.NL

MARCO MOLING

Mkb-accountant

De vereniging Novak is er voor de mkb-accountant, maar wie is dat? De mkb-accountant is de accountantadviseur, de vertrouwensadviseur voor het mkb. Als mkb-accountant helpen wij met onze uitgebreide bedrijfseconomische kennis ondernemers werkzaam in het midden- en klein-bedrijf hun kosten te minimaliseren en hun opbrengsten te maximaliseren.

Kennis van cijfers en regelgeving maar ook zekerheidsverschaffing zorgen ervoor dat anderen op ons kunnen en mogen vertrouwen. Daarnaast bezitten wij een schat aan informatie en kennis, die de basis vormen van gedegen, creatieve en krachtige adviezen die wij onze klanten graag ter beschikking stellen. Uiteraard blinken wij uit in het geven van doorwrocht belasting- en bedrijfsadvies. Dit alles staat op een stevig fundament met betrekking tot het duiden van cijfers waarmee wij onze klanten én hun financiers een solide basis verschaffen voor cruciale beslissingen ten aanzien van hun bedrijfsvoering.

Wij leveren met effectieve communicatie de inspiratie, kennis, oplossingen en gereedschappen om ondernemers succesvol toekomstgericht te begeleiden en te adviseren. Ons onderscheidend vermogen is direct zichtbaar in ons gedrag: wij staan naast onze klanten en denken op alle vlakken met hen mee, zodat zij zich optimaal kunnen positioneren ten opzichte van hun stakeholders.

“De mkb-accountant is een actieve persoonlijkheid die zijn vak op een energieke en inventieve manier uitoefent: ambitieus, betrokken en competent.”

Onze meerwaarde voor klant en maatschappij ligt in het verleggen van onze focus van ex-post & reactief naar ex-ante & proactief. Via advies en creativiteit realiseren wij meer rendement en meer succes. Wij gaan hand in hand aan de kant van de klant. Daarbij draait het om het leggen van blijvende integrale verbindingen tussen de financiën, de onderneming en de ondernemer.

Ondernemers zijn mensen met motieven en verlangens, angsten en dromen, wensen, twijfels, vragen, en onzekerheden. De mens achter het bedrijf verbinden wij duurzaam met de onderneming in al zijn ontwikkelingsfasen. Uiteraard gaat dat samen met structurele

integratie van gezond financieel ondernemingsbeleid en kraakheldere duiding. De mkbaccountant is een actieve persoonlijkheid die zijn vak op een energieke en inventieve manier uitoefent: ambitieus, betrokken en competent.

De mkb-accountant is in staat om op effectieve wijze de continue stroom aan uitdagingen door de immer veranderende wet- en regelgeving en natuurlijk door de altijd veranderende omstandigheden om te zetten in kansen voor zijn klanten. De mkb-accountant is authentiek, empathisch en volwassen, en maakt daar waar gewenst gebruik van de nieuwste inzichten en technologie. De mkb-accountant heeft maar één doel: het bijstaan van de ondernemer! Onze rol is die van de gepassioneerde, strijdbare adviseur en businesspartner voor het mkb. Empathisch en slagvaardig aan de kant van de klant: ‘inside’ het succes van de mkb-ondernemer. Wij helpen onze klanten successen te boeken, zodat we gezamenlijk het pad der vooruitgang kunnen bewandelen. Wij staan vol overtuiging aan de kant van het mkb in Nederland. Ofwel: hand in hand met Ondernemend Nederland!

Drs. Marco Moling AA RA RB, voorzitter vereniging Novak

Novak-bestuurslid Gerdien Vlot:

‘Regelgeving moet werkbaar blijven’

Tijdens de meest recente algemene ledenvergadering van de vereniging Novak trad mr. Gerdien Vlot AA RB toe tot het bestuur. Zij zal zich als bestuurslid inzetten voor de belangen van de leden van Novak: de accountants werkzaam in het midden- en kleinbedrijf. Een nadere kennismaking.

Leendert Haaring

Foto: RoyalPrint

binnen het mkb-kantoor, met name de kleinere kantoren. Regelgeving moet werkbaar blijven en iets toevoegen, hetzij om te voldoen aan wetgeving, hetzij om de kwaliteit van het werk te verhogen. Dit blijft een uitdaging in ons vak! Daarnaast zie ik – op een andere wijze dan bij het RB het geval was – een enorme diversiteit binnen de beroepsorganisatie. Ik beperk me nu even tot de accountants die werkzaam zijn in het openbaar beroep. Daar zie je al dat de wensen en behoeften anders zijn in de assurance- dan in de mkb-praktijk. Binnen de assurance-praktijk heb ik de indruk dat zij met dezelfde soort werkzaamheden bezig zijn. In het mkb heb je een veel grotere diversiteit. Bij de NBA lijkt – wellicht mede door de publiciteit in landelijke media – vooral een focus op de controle-kantoren te liggen. Aan de ene kant vind ik dat begrijpelijk, omdat de controle wettelijk geregeld is. Aan de andere kant heeft het ministerie bij de fusie gezegd dat er een duidelijke plaats moet zijn voor de mkb-accountant binnen de NBA en deze lijkt nu minder aandacht te krijgen. Diezelfde overheid laat nu dienstverleners die geen accountant zijn verklaringen afgeven bij allerlei subsidies. “

Uitdaging

Volgens Vlot is één van de grootste uitdagingen voor de mkb-accountant mee te blijven gaan in de verdergaande automatisering en andere ontwikkelingen in de markt, maar tegelijkertijd in contact te blijven met de klant. Daarbij is “aandacht en ondersteuning krijgen van de beroepsorganisatie eveneens van groot belang”. Volgens Vlot moet de accountant laten zien toegevoegde waarde te hebben voor de mkb’er. “Op het moment dat de klant het idee krijgt dat hij de persoon niet meer nodig heeft en genoeg heeft aan bijvoorbeeld automatisering, zal hij afscheid van je nemen. Ik ben er echter van overtuigd dat wij toegevoegde waarde hebben. De accountant is opgeleid om kritisch te zijn. In werkprocessen kunnen wij als geen ander beoordelen waar risico’s zitten, waar zaken fout kunnen gaan en in veel gevallen op welke wijze deze problemen kunnen worden voorkomen of opgelost. Blijf je meedenken met de klant en luisteren naar waar hij behoefte aan heeft, dan blijf je als accountant de vertrouwenspersoon van de ondernemer.”

Gerdien Vlot en het bestuur van de vereniging Novak

Gerdien Vlot is mede-eigenaar van Raadviseurs uit Gorinchem. Dit accountants- en belastingadvieskantoor runt zij samen met fiscalist en jurist Kees Zwetsloot. “Kees en ik kwamen elkaar tegen in onze vorige werkring. Al snel bleek dat wij een zelfde wijze hadden van klantbeleving en hoe we in het werk stonden. Tel daarbij op dat wij voorheen allebei zelfstandig ondernemer zijn geweest. Wij kwamen al gauw tot de conclusie om gezamenlijk een kantoor te starten”, vertelt Gerdien Vlot.

Duidelijke afspraken

Op 1 januari 2011 startten Vlot en Zwetsloot het mkb-kantoor Raadviseurs, dat zich vooral richt op advisering van de ondernemer. “Wij denken niet vanuit processen en werkzaamheden, maar vanuit de klant. Wat beweegt de klant en wat verlangt hij van ons?”, licht Vlot toe. “Voor de werkzaamheden die wij goed kunnen inschatten, hebben wij met onze klanten vaste prijzen afgesproken. Uiteraard is dit geen nieuw concept, maar in de praktijk is het soms lastig en worden klanten toch geconfronteerd met een hogere rekening dan afgesproken. Dat stelt een klant niet op prijs. Wij spreken met onze klanten af dat zij bijvoorbeeld de gegevens voor de jaarrekening op een bepaalde

manier aanleveren en/of welke werkzaamheden in de prijsafpraak zijn inbegrepen. Houdt de klant zich aan zijn deel van de afspraak, dan kunnen wij met vaste afspraken werken. Wij hebben om deze reden nagenoeg nooit discussie over de nota en hoeven daarom nauwelijks te crediteren. Hierdoor wordt de nota ook tijdig betaald. Gebeurt dit niet, dan is dat omdat de ondernemer even geen geld heeft en niet omdat hij het niet eens is met de nota.”

Ervaring

Op verzoek van Novak-directeur Guus Ham stelde Gerdien Vlot zich kandidaat voor het bestuur van de vereniging Novak. Op 6 maart jongstleden werd zij aan de ledenvergadering voorgesteld, die unaniem akkoord ging met haar toetreding tot het bestuur. De benadering van Gerdien Vlot is logisch, gezien haar bestuurlijke ervaring. In 2007 raakte Vlot betrokken bij de

Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs, tegenwoordig het Register Belastingadviseurs (RB), waar zij uiteindelijk 9,5 jaar verschillende functies bekleedde, waarvan de laatste vier jaar als penningmeester. “Naast vakinhoudelijk bezig te zijn, heb ik de behoefte om iets te doen voor het beroep”, verklaart Vlot over haar bestuurlijke rollen. “Bij het RB heb

“Blijf je meedenken met de klant, dan blijf je als accountant de vertrouwenspersoon van de ondernemer.”

ik diverse intensieve processen meegemaakt, zoals de fusie met het CB. Deze ervaring kan ik ook meenemen in mijn nieuwe rol als bestuurslid bij Novak. Op een gegeven moment werd ik benaderd door de toenmalige NOVAA om toe te treden tot de Raad voor de Praktijkopleiding. De Raad voor de Praktijkopleiding, destijds voor de AA-trainees, houdt zich bezig met de praktijkopleiding van accountants, de daarbij behorende regelgeving en de implementatie en uitvoerbaarheid daarvan in de praktijkopleiding. Toen NOVAA en NIVRA fuseerden tot de NBA sprak het dagelijks bestuur van de beroepsorganisatie de wens uit om van de Raad voor de Praktijkopleiding van NOVAA en het Stagebestuur van NIVRA één orgaan te maken. Dat was een logische gedachte. Om dat fusieproces te begeleiden, ben ik gedurende deze periode voorzitter ad interim geweest van de Raad. Ik heb altijd gezegd dat zodra de fusie van deze beide organen gerealiseerd was, ik voorzitter-af wilde zijn. Ik heb het stokje overgedragen aan Bert Tuinsma. Er is nu één organisatie voor de praktijkopleidingen in het accountantsberoep, de Raad voor de Praktijkopleidingen.”

Diversiteit

Gerdien Vlot zal zich bij de vereniging Novak inzetten voor collega-mkb-accountants. “Bij Novak wil ik mij inzetten voor de uitvoerbaarheid van regelgeving

Marcel van der Sluis, bestuurder NIRPA:

‘Met een loonadviestak bied je een specialisatie’

Bijna drie jaar geleden nam Accountantsmagazine een kijkje in de keuken van het Nederlands Instituut van Register Payroll Accounting (NIRPA), de onafhankelijke stichting die staat voor kwaliteitsborging van salaris-professionals. Hoe staat het nu met NIRPA?

Leendert Haaring

Foto: RoyalPrint

“NIRPA is gegroeid”, vertelt directeur-bestuurder Marcel van der Sluis. “Wij groeien elkaar jaar zo’n tien tot vijftien procent. In slechts een paar jaar tijd is het aantal geregistreerden toegenomen van 800 tot bijna 1.500 leden.” Van der Sluis heeft het bewust over ‘geregistreerden’ en niet over ‘leden’. Registratie vindt bij NIRPA plaats in het Register Salarisadministrateur (RSa) en het Register Payroll Professional (RPP). Om in het eerste register te kunnen worden opgenomen, moet een salarisprofessional minimaal de Praktijkopleiding Loonadministratie (PDL) hebben gevolgd en om tot het RRP toe te kunnen treden moet een professional op zijn minst de Vakopleiding Payroll Services (VPS) succesvol hebben afgerond. Voor zeer ervaren professionals zonder vereist diploma is er een EVC – Erkennung van Verworven Competenties – mogelijk. Alle bij NIRPA geregistreerde professionals onderschrijven de in 2014 geïntroduceerde Gedrags- en Beroepscode en committeren zich aan permanente educatie.

“Wij faciliteren zelf geen opleidingen, omdat wij geen commercieel belang hebben.”

Trendonderzoek

Vorig jaar is voor het eerst het Trendonderzoek Salaris Professionals uitgevoerd. “Dat doen wij voortaan elk jaar om zo de ontwikkelingen goed te kunnen blijven volgen”, vertelt Van der Sluis. “Dat onderzoek wordt zo breed mogelijk uitgezet, omdat het in het belang van de beroepsgroep is dat zoveel mogelijk salaris-medewerkers daaraan meedoen. Het onderzoek is in het leven geroepen, omdat er veel verandert in de wereld van de salarisverwerking. Er is echter nooit specifiek in kaart gebracht wat die veranderingen zijn en wat die betekenen voor de professional.”

Opmerkelijk was het aantal respondenten: meer dan 1.000. Een hoog aantal, aldus onderzoeksbureau Berenschot, de uitvoerder van het onderzoek. “Dat de professionals communiceren en adviseren erg belangrijk vinden, hadden wij wel verwacht als onderzoekresultaat. Dat de toenemende complexiteit van het vakgebied zich vertaalt in de zwaarte van het beroep, hadden wij ook verwacht. Van onze geregistreerden wordt steeds meer verwacht dat zij kennis hebben van allerlei onderwerpen op het gebied

van wet- en regelgeving. Denk bijvoorbeeld aan pensioenen, cao’s en grensoverschrijdende regelingen. Dat 73 procent van de respondenten vindt dat de veranderingen in het vakgebied als gevolg van ICT-ontwikkelingen als kans moeten worden gezien en niet als bedreiging, was een aangename verrassing”, aldus Marcel van der Sluis.

Congres

De betrokkenheid van de payroll professional is hoog. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het hoge aantal bezoekers van het jaarlijkse NIRPA Congres, dat elk jaar op de tweede dinsdag in september plaatsvindt in de MediaPlaza in Utrecht. “Dit jaar vindt het congres plaats op 12 september. Binnen twee dagen na de bekendmaking hadden wij al tweehonderd aanmeldingen binnen. Over een paar weken zit het congres vol. Wij hebben gelukkig veel gemotiveerde professionals in ons register zitten, vakmensen die zich actief willen blijven ontwikkelen en op de hoogte willen zijn van actualiteiten. We organiseren een aantal plenaire sessies waarvan wij vinden dat ze van belang zijn voor iedereen. Dit jaar hebben wij onder andere sessies over de gevolgen van robotisering, automatisering en rtificial intelligence, bewerkersovereenkomsten en de Wet datalekken. Daarnaast hebben we breakout-sessies, waar professionals kunnen kennismaken met deelgebieden.”

Marcel van der Sluis

Sparren

Geregistreerden ontvangen vier keer per jaar een nieuwsbrief van NIRPA. Ook kunnen zij met NIRPA communiceren via het PE-online-systeem, waar zij hun PE-punten in kunnen bijhouden. “Ook organiseren wij al drie jaar de netwerkbijeenkomst ‘Payroll praat!’. Daar kunnen maximaal 125 professionals aan meedoen. Wij merken dat de geregistreerden graag met elkaar kennismaken. Ze werken binnen hun eigen organisatie toch vaak op een eiland. Tijdens de netwerkbijeenkomst, maar ook tijdens ons jaarlijkse congres, kunnen zij met elkaar sparren over zaken waar zij in de praktijk tegen aan lopen. Dat kan ook in de LinkedIn-groep die wij hebben, waar ruim 500 geregistreerden lid van zijn.”

met twintig verschillende cao's. Jij kunt je daarin specialiseren door trainingen te volgen op dat gebied.”

Accountancy

Zo'n 40 procent van de professionals in de NIRPA-registers is werkzaam in de accountancy. “De helft van de accountantskantoren in de top 30 is inmiddels bij ons aangesloten”, licht Van der Sluis toe. “Veel accountantskantoren kiezen er bewust voor om loonadvies als aparte dienst aan te bieden. Door software-ontwikkelingen zijn traditionele werkzaamheden niet meer onderscheidend. Door een loonadviestak op te zetten, bied je als accountantskantoor een specialisa-

Trendonderzoek Salaris Professionals 2017

Het Trendonderzoek Salaris Professionals gaat weer van start. Dit onafhankelijke onderzoek naar de functie van Payroll Professionals, voor het eerst uitgevoerd in 2016, is geïnitieerd door het Nederlands Instituut Register Payroll Accounting (NIRPA). Het onderzoek bevat vragen over allerlei facetten op het gebied van de salarisverwerking. De focus bij de enquête ligt op de trends en ontwikkelingen binnen het vakgebied, ontwikkelingen in de functie van payroll professional, en de kennis en vaardigheden van de payroll professional. De onderzoeksresultaten worden op 12 september toegelicht en gepubliceerd tijdens het NIRPA Congres 2017.

De resultaten worden digitaal aan de deelnemers verstuurd en aan geïnteresseerden ter beschikking gesteld. De uitnodiging voor deelname aan het onderzoek is behalve via het NIRPA door een groot aantal (kennis)partners van het NIRPA worden verspreid binnen de doelgroep salarismedewerkers en adviseurs, waaronder Novak. De verwachting is dat het onderzoek hiermee bij een zeer groot percentage van de doelgroep onder de aandacht wordt gebracht. Het onderzoek wordt in opdracht van het NIRPA uitgevoerd door Performa en Berenschot.

Voor meer informatie: www.nirpa.nl

Educatie

NIRPA biedt zelf geen opleidingen op het gebied van permanente educatie aan. “Wij faciliteren zelf geen opleidingen, omdat wij geen commercieel belang hebben”, licht Van der Sluis toe. “Wij accrediteren wel organisaties die voor onze doelgroep interessante opleidingen, trainingen en kennissessies aanbieden. Wij hebben een breed palet geaccrediteerde opleiders die veel specialisatiemogelijkheden bieden. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat je werkt voor een organisatie

tie. Weet je dat bij een organisatie sprake is van een lang ziekteverzuim of bijzonder verlof, dan kun je aangeven wat daar de consequenties van zijn. Gebeurt dat door een professional die is ingeschreven in een register, dan kun je je daar als accountantskantoor mee profileren. Je onderscheidt je positief in de markt en kunt duidelijk maken aan collega's en klanten dat het kennisniveau van de salarisprofessional geborgd is.”

CAREL VERDIESEN

Foto: RoyalPrint

Belangenbehartiging

Als u dit leest bent u misschien op vakantie. Ik ben waarschijnlijk met het vliegtuig op weg naar Italië, zoals zo vaak. Ik denk dat ik hem weer zal zien op het vliegveld: ontspannen, bijna geen bagage, hemd ver open, gebruikte kop en armen en veel oogwit. Uitgerust en geen zorgen, kun je daarvan aflezen. Geen accountant dus.

Wij moeten ons wel zorgen maken. Het gaat allemaal veranderen: geen personeel te vinden, ons beroep verdwijnt, robots nemen het over, ons werk is niet meer relevant en zal niets meer opleveren. We lezen het overal in artikelen van softwarebedrijven, bankiers en 'trendwatchers'. Prachtig beroep lijkt me dat laatste. Veel oogwit denk ik.

Het lijkt nu ook erger dan vroeger toen dezelfde verhalen werden gepubliceerd. Boekhoudpakketjes zouden ons beroep overbodig maken, weet u nog? De klanten zouden het allemaal zelf gaan doen. Alles verandert altijd, maar niemand kan zeggen hoe. Het is zaak om u tijdig aan te passen aan de veranderende omgeving, de voorwaarde voor overleven. Het is goed om te kijken waar het verhaal vandaan komt. Wat is het belang van de onheilsprofeet?

Iedereen heeft een belang. Belangen zijn de drijfveer van meningen, opinies en standpunten en uiteindelijk het handelen. Belangen zijn ook de vijand van wetenschap, kritische houding en objectiviteit. Zaken die juist in ons beroep belangrijk zijn. Wij gebruiken de kennis van de drijfveren om mede te bepalen hoe wij omgaan met de informatie die we van de klant krijgen en het is ook goed om de artikelen op deze manier te lezen. Niet om de waarschuwingen te veronachtzamen, maar om u tijdig aan te kunnen passen.

“Novak wil afdwingbare kwaliteit afgestemd op en voor het mkb.”

U heeft zelf overigens ook een belang waarmee u dit jaar nog aan de slag moet en dat is uw kwaliteit. U moet uw kantoor ombouwen naar NVKS-beroepsregels, die zijn opgesteld om uw klant en de stakeholders van uw klant kwaliteit te leveren waarmee u zich kunt onderscheiden, zoals de wetgever dat met ons beroep bedoeld heeft. Deze kwaliteitsagenda is datgene wat ons accountants zou moeten binden en is wat Novak probeert uit te stralen in haar publicaties. Dat zij daarbij de scherpe pen niet schuwt mag duidelijk zijn, maar het belang is gerechtvaardigd. Novak wil afdwingbare kwaliteit afgestemd op en voor het mkb. Deze belangenbehartiging is niet zozeer een belang van de kantoren maar van het gehele maatschappelijke verkeer en zou naar mijn mening ook best passen in de doelstellingen van de NBA.

De NBA hanteert de opvatting dat taken die door de markt kunnen worden gedaan niet door de NBA hoeven worden uitgevoerd. Juist het uitstralen van de kwaliteitsagenda over het gehele maatschappelijke verkeer (ook in het mkb) zou wat mij betreft uitgezonderd moeten worden van deze opvatting en actiever opgepakt moeten worden. Novak hamert daar voortdurend op en heeft u daar bij nodig. Dus kom op voor kwaliteit en wees daar trots op!

Ik hoop dat u voldoende uitrust deze zomer en veel oogwit opbouwt om kwaliteit te leveren voor uw klant en zijn stakeholders.

Carel Verdiesen is plaatsvervangend voorzitter van de vereniging Novak.

SnelStart heeft een slimme manier van werken voor uw kantoor! Wat dacht u van moeiteloos nieuwe klanten toevoegen en vervolgens **gemakkelijk online samenwerken**? Uw klanten uploaden bonnetjes via hun smartphone en versturen facturen eenvoudig met hun tablet. En u? U kunt alles bieden om bedrijven te laten bloeien: **boekhouden, inzicht geven en adviseren**.

www.snelstart.nl/samenop

Makkelijk online
samenwerken

Microsoft
Partner

2017 Partner of the Year Winner
Netherlands

Bewerkersovereenkomst: ook voor de accountant relevant

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) verplicht de ‘verantwoordelijke’ om met de partijen die persoonsgegevens voor hem verwerken een overeenkomst te sluiten die ziet op de gegevensverwerking. In dit artikel wordt besproken hoe de accountant om dient te gaan met deze verplichting. Nu, onder de Wbp, en in de toekomst onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

André Kamps en Jan-Willem Oordt

Foto: RoyalPrint

André Kamps

Als de accountant persoonsgegevens verwerkt, zal hij om te beginnen moeten beoordelen vanuit welke rol hij dat doet. Stelt hij het doel en de middelen voor de verwerking van de persoonsgegevens vast, dan is hij de verantwoordelijke. Doet hij dat niet en verwerkt hij in opdracht van de klant, dan is hij bewerker. Dit zal hij per dataset (gegevens van klanten, gegevens van werknemers, gegevens van leveranciers et cetera) vast moeten stellen. Zijn rol kan anders zijn afhankelijk van de opdracht die voor de klant wordt uitgevoerd. De NBA heeft hiervoor een hulpmiddel gegeven op haar website (zie onderstaande tabel).

De NBA geeft zelf ook duidelijk aan dat de accountant er niet van uit kan gaan dat bovengenoemd overzicht altijd per definitie is aan te houden. De accountant zal dus steeds per situatie zijn rol bij het verwerken van persoonsgegevens moeten beoordelen. Tevens betreft het hulpmiddel de visie van de NBA. De Autoriteit Persoonsgegevens zal zich daar nog nader over moeten buigen.

Het sluiten van een bewerkersovereenkomst is een verplichting voor de verantwoordelijke. Toch zal de accountant ook in de hoedanigheid van bewerker er niet onder uit kunnen om een bewerkersovereenkomst af te sluiten met diverse leveranciers. Deze ‘sub-bewerkers’ moeten immers ook de zekerheid geven dat ze voldoen aan de voorwaarden die de klant met betrekking tot verwerking heeft opgelegd aan de accountant.

Inventariseren van de verwerkingen

Als de accountant heeft vastgesteld dat hij verantwoordelijke is, dan betekent dit dat de privacywetgeving eist dat hij heeft nagedacht over het doel van de verwerking, de grondslag, de toepasselijke beveiligings-eisen, bewaartermijnen et cetera. Als de accountant bewerker is en zijn klant verantwoordelijke, dan zal de klant deze zaken vast moeten stellen.

Belangrijk is dat de accountant, ongeacht zijn rol, ook nadenkt over aan wie de verwerking van de persoonsgegevens (gedeeltelijk) wordt uitbesteed. Dit kunnen partijen zijn als de leverancier van administra-

tieve cloud-software, een back-up-provider, de leverancier van een online werkplek et cetera. Deze partijen zijn (sub)bewerker van de accountant.

Op grond van artikel 30 AVG zal deze informatie straks verplicht moeten worden bijgehouden in een ‘register van de verwerkingsactiviteiten’. Dit register is het vertrekpunt voor het sluiten van een bewerkersovereenkomst. Je kunt immers niet je (sub)bewerker ‘normeren’ als je bijvoorbeeld niet weet welke gegevens hij voor jou verwerkt, hoe ze beveiligd moeten worden en hoe lang ze bewaard mogen worden.

Wat regelt de bewerkersovereenkomst?

De Autoriteit Persoonsgegevens, de instantie die toezicht houdt op de naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens, heeft in richtsnoeren een voorzet gegeven voor de inhoud van de bewerkersovereenkomst. Ook de toekomstige AVG regelt hier meer over dan de Wbp. Wij zetten de belangrijkste punten voor u op een rij.

Doel en omvang

De bewerkersovereenkomst moet allereerst beschrijven welke diensten de bewerker verleent met betrekking tot de persoonsgegevens en wat het doel en de omvang is van zijn gebruik van de persoonsgegevens. De verantwoordelijke moet altijd degene zijn die deze zaken vaststelt. De bewerker mag niet ‘op eigen houtje’ de gegevens voor andere doeleinden gebruiken. Hij moet de instructies van de verantwoordelijke opvolgen en hem ondersteunen bij diverse taken, zoals het nakomen van de verplichting richting betrokkenen.

“Ga niet zomaar akkoord met de standaard bewerkersovereenkomst van uw klant of toeleverancier.”

Beveiliging

Het volgende onderwerp waarover afspraken moet worden gemaakt betreft de beveiliging van de persoonsgegevens. De afspraken mogen niet algemeen zijn zoals “de bewerker zorgt voor een passende en adequate beveiliging van de persoonsgegevens”. Integendeel, de afspraken moeten gedetailleerd worden uitgewerkt. Een voorbeeld: “De bewerker zal digitale persoonsgegevens uitsluitend transporteren via een met SSL-techniek versleutelde verbinding”. De verantwoordelijke moet bepalen welke maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de wettelijke beveiligingsplicht (artikel 13 Wbp), niet de bewerker. Hij dient dus verstand te hebben van beveiliging of daarover advies in te winnen.

Type opdracht	Klant	Accountant
Standaard 100 – 999	Verantwoordelijke	Verantwoordelijke
Standaard 2000 – 2699	Verantwoordelijke	Verantwoordelijke
Standaard 3000 – 3850	Verantwoordelijke	Verantwoordelijke
Standaard 4400	Verantwoordelijke	Bewerker
Standaard 4410	Verantwoordelijke	Verantwoordelijke/Bewerker
Geen standaard (bijvoorbeeld salarisadministratie)	Verantwoordelijke	Bewerker

Bron: <https://www.nba.nl/tools-en-voorbeelden/model-bewerkersovereenkomst/>

Audits en rapportage

De bewerker en de verantwoordelijke moeten ook afspraken maken over de controle van en rapportage over de beveiliging. De inhoud en de frequentie van de rapportage moeten bijvoorbeeld worden vastgelegd. Ook moet de verantwoordelijke het recht hebben om vast te stellen dat de beveiliging aan de wettelijke en de overeengekomen eisen voldoet. De bewerker moet zijn werknemers verplichten tot geheimhouding en na afloop van de verwerking de gegevens wissen of teruggeven.

Meldplicht datalekken

Op 1 januari 2016 is de Meldplicht datalekken in werking getreden. De meldplicht houdt in dat verantwoordelijken beveiligingsincidenten waarbij onrecht-

woordelijke nodig. Het is aan te bevelen om dat meteen te regelen in de bewerkersovereenkomst.

Tot slot

Voor zowel verantwoordelijke als bewerker is een bewerkersovereenkomst dus noodzaak. Niet in de laatste plaats om te komen tot een verdeling van de aansprakelijkheid voor de schade die onverhoopt ontstaat bij de verwerking van de persoonsgegevens. Het is vaak verstandig om hierbij een deskundige in te schakelen. Het is dus voor de accountant heel relevant om te bepalen of hij verantwoordelijke is of bewerker, voordat de bewerkersovereenkomst wordt gesloten. Daarnaast is het van belang om te beoordelen of de accountant voor de verwerking van persoonsgegevens afhankelijk is van derde partijen, zoals een cloud-dienstverlener. Indien

Jan-Willem Oordt

“Belangrijk is dat de accountant, ongeacht zijn rol, ook nadenkt over aan wie de verwerking van de persoonsgegevens wordt uitbesteed.”

matige verwerking of verlies van persoonsgegevens niet is uit te sluiten, moeten melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en in sommige gevallen aan de betrokkenen. Dit geldt ook voor datalekken bij de bewerker. Deze moeten binnen 72 uur gemeld worden nadat ze door de verantwoordelijke of bewerker zijn ontdekt. Hierbij moet de verantwoordelijke informatie opgeven, zoals het soort persoonsgegevens dat gelekt is en de aard van de inbreuk. De bewerkersovereenkomst moet daarom afspraken bevatten die ervoor zorgen dat de verantwoordelijke tijdig en volledig wordt geïnformeerd over een datalek bij zijn bewerker, zodat hij aan zijn meldplicht kan voldoen.

Differentiatie, internationale verwerking, sub-bewerkers

De Autoriteit Persoonsgegevens eist dat in de bewerkersovereenkomst wordt gedifferentieerd als niet alle persoonsgegevens even gevoelig zijn. Vastgelegd moet dus worden welke afspraken voor welke persoonsgegevens gelden. Ten slotte moet worden overeengekomen onder welke voorwaarden persoonsgegevens in het buitenland mogen worden verwerkt en welke handelingen door sub-bewerkers mogen worden verricht. Voor dat laatste is schriftelijke toestemming van de verant-

de accountant verantwoordelijke is, zal hij met een dergelijke toeleverancier een bewerkersovereenkomst moeten sluiten. In het geval hij bewerker is, zal hij een sub-bewerkersovereenkomst moeten sluiten met de toeleverancier. Ook zullen in deze laatste situatie de afspraken in de bewerkersovereenkomst tussen de accountant en de klant moeten aansluiten op de afspraken in de sub-bewerkersovereenkomst tussen de accountant en de toeleverancier.

Wat voor de accountant uiteraard wenselijk is, is dat hij zelf de regie voert over de inhoud van al deze bewerkersovereenkomsten. Zo zijn er tal van bewerkersovereenkomsten in de omloop, waarin verplichtingen en aansprakelijkheden worden beschreven, die erg nadelig kunnen uitpakken voor de accountant. Laat u dus goed adviseren, indien u als verantwoordelijke of bewerker dergelijke afspraken vastlegt en ga niet zomaar akkoord met de standaard bewerkersovereenkomst van uw klant of toeleverancier.

Mr. André Kamps CIPP/E (a.kamps@it-jurist.nl) en
mr. Jan-Willem Oordt CIPP/E (j.oordt@it-jurist.nl)
zijn werkzaam bij De IT-jurist.

DUKERS & BAELEMANS

VERKORTE OPLEIDING FINANCIËEL PLANNER

Wilt u als accountant ook financiële planning verzorgen voor uw klanten, dan is de verkorte Opleiding Financieel Planner iets voor u. Dukers & Baelemans verzorgt sinds 25 jaar opleidingen in het teken van financiële planning. In samenwerking met de NBA heeft zij nu speciaal voor de accountant de verkorte Opleiding Financieel Planner ontwikkeld. In de verkorte Opleiding Financieel Planner staan kennis en vaardigheden op het gebied van financiële planning centraal.

- De opleiding duurt 6 maanden
- 8 colleges van 14.00 tot 21.00 uur
- Topdocenten met praktijkervaring
- Tijdens de colleges wordt naast de theorie uitgebreid aandacht besteed aan praktijkcases
- Uitgebreide syllabi
- Digitale leeromgeving met oefenexamens
- Hoofddocent voor vakinhoudelijke vragen tijdens uw studie
- 48 NBA Punten

Inschrijven voor deze opleiding doet u via nbaopleidingen.nl/opleidingen

De Verkorte Opleiding
Financieel Planner kost
€ 2.495,-
en is vrij van btw.

www.dukers-baelemans.nl

**DUKERS &
BAELEMANS**

Van kwaliteitshandboek naar kwaliteitssysteem

DEEL 1

Vanaf 1 januari 2018 dienen de Nadere Voorschriften Kwaliteitssystemen (NVKS) binnen uw accountantskantoor te worden toegepast. Voorafgaand hieraan dient u de NVKS te implementeren. Dit betekent dat u, voordat u de NVKS kunt toepassen, een aantal stappen moet zetten.

Marcel Kurvers

In de vorm van de NVKS-special 'Van kwaliteitshandboek naar kwaliteitssysteem' zullen we in deze editie en in de aankomende twee edities van het Accountantsmagazine ruim aandacht schenken aan (de implementatie van) de NVKS en hetgeen de nieuwe regelgeving van uw accountantskantoor vraagt. In dit eerste deel gaan we in op de achterliggende gedachte van de NVKS en op de initiële stappen die u met het kantoor moet zetten. Het tweede deel gaat specifiek in op het inrichten/aanpassen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Tot slot komt in het derde deel de periodieke evaluatie van het kwaliteitssysteem aan bod.

Rode draad

Dat regelgeving aan verandering onderhevig is, is niets nieuws. Echter valt de afgelopen periode een belangrijke rode draad in enkele veranderingen te bespeuren. Kijk bijvoorbeeld naar de pilot in het kader van de Permanente Educatie en de nieuwe regelgeving op kantoorniveau: de Nadere Voorschriften Kwaliteitssystemen (NVKS) die de Nadere voorschriften accountantskantoren (aav/ass) vanaf 1 januari aanstaande vervangen.

Professional

De veranderingen vragen in toenemende mate een andere houding van de accountant, waarbij een beroep wordt gedaan op zijn rol als professional. Een houding waarbij zelfreflectie en het realiseren van ambities en doelstellingen centraal staan. Vanuit de pilot Permanente Educatie moet de accountant zich bijvoorbeeld de volgende vragen stellen:

- Wie wil ik als accountant zijn?
- Waarin wil ik mij verder ontwikkelen, specialiseren of onderscheiden ten opzichte van mijn collega's?
- Wat beheers ik minder goed en heeft dit consequenties voor de (kwaliteit) van mijn dienstverlening aan cliënten?
- Waar liggen mijn interesses?
- Waar ben ik goed in?

De NVKS kent een vergelijkbare situatie. Eerst moet u zich afvragen wat voor kantoor u wilt zijn. Pas dan komt u toe aan de volgende stappen om de NVKS toe te passen. Deze nieuwe aanpak maakt het toepassen van de regelgeving op kantoorniveau boeiender, leuker en praktischer, omdat het bijdraagt aan de ontwikkeling van het kantoor.

Stap 1: bepalen kwaliteitsambitie

Om de NVKS te implementeren moeten binnen uw kantoor allereerst een aantal vragen worden gesteld om te bepalen waar het kantoor voor staat en wat voor kantoor u wilt zijn. Niet alleen initieel maar in een continu proces. Aangezien dit voor veel kantoren nieuw is, betekent dit dat het stellen van deze vragen de eerste stap is om de NVKS te implementeren. Dit begint met vragen als:

- Wat is onze missie, onze visie en onze ambitie (naast het voldoen aan wet- en regelgeving)?
- Wat zijn onze doelstellingen?

- Waarin onderscheiden wij ons ten opzichte van andere (accountants)kantoren?
- Waarin zijn we goed en waarin minder goed?
- Waarin willen wij ons verder ontwikkelen/specialiseren?

Op basis van bovenstaande dient u vervolgens de kwaliteitsambitie van uw kantoor vast te leggen. De kwaliteitsambitie bepaalt de kwaliteit die het kantoor nastreeft. Bij het formuleren van de kwaliteitsambitie is het van belang om te weten wat vanuit de NVKS onder 'kwaliteit' wordt verstaan. Onder kwaliteit wordt de mate van het voldoen aan kwaliteitsnormen verstaan. Deze normen liggen vast in de wet- en regelgeving (voor accountants) met de VGBA en de NVKS als basis. Daarmee is de minimale te leveren kwaliteit voor elk accountantskantoor gelijk. Daarnaast kunt u voor uw kantoor aanvullende kwaliteitsambities formuleren waarmee u zich wilt onderscheiden van andere accountantskantoren. Denk bijvoorbeeld aan kwaliteitsambities op het gebied van de cliënttevredenheid, planning, doorlooptijd en specialisatie. De kwaliteitsambitie vormt de basis van het kwaliteitsbeleid en het stelsel van kwaliteitsbeheersing (tenzij uw kantoor valt onder het verlichte regime, zie stap 2 hierna).

Stap 2: bepalen van toepassing zijnde vereisten

Zodra de kwaliteitsambitie is geformuleerd, dient het kantoor te bepalen welke vereisten uit de NVKS van toepassing zijn. Dit wordt mede bepaald door de aard en omvang van het kantoor. Hoeveel medewerkers zijn

er werkzaam? Voert het kantoor naast aan assurance verwante opdrachten (zoals samenstellingsopdrachten) ook assurance-opdrachten (zoals beoordelingsopdrachten en (bijzondere) controleopdrachten) uit?

Voor kleine kantoren (maximaal twee accountants en maximaal vijf medewerkers), ongeacht of het kantoor alleen aan assurance verwante opdrachten uitvoert of ook assurance-opdrachten, geldt dat zij kunnen opteren voor het verlichte regime. Kiest u voor het verlichte regime, dan hoeft u geen kwaliteitsbeleid te formuleren en geen stelsel van kwaliteitsbeheersing in te richten.

U dient dan op een andere wijze te waarborgen dat NVKS-opdrachten (opdrachten waarbij een accountantsverklaring wordt verstrekt zoals samenstellings-, beoordelings- en controleopdrachten) worden uitgevoerd op basis van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Hierbij kan worden gedacht aan het gebruikmaken van een standaard werkaanpak op opdrachtniveau, standaard dossierindeling, standaard werkprogramma's, standaard checklists, standaard dossiertemplates et cetera. In dit geval is de eindverantwoordelijke accountant zelf de belangrijkste kwaliteitswaarborg, echter wel in combinatie met verplicht periodiek overleg met een accountant van buiten het kantoor. Dat komt omdat een kantoor met maximaal twee eindverantwoordelijke accountants volgens de NVKS als te gering wordt beschouwd voor een kritische blik die nodig is voor kwaliteit.

Voor de accountant van buiten het kantoor is de waarnemer bijvoorbeeld bijzonder geschikt, omdat hij al kennis heeft/zou moeten hebben van de werkwijze

en de kwaliteitsambitie van het kantoor. Door op deze wijze invulling te geven aan de rol van de waarnemer wordt ook de meerwaarde van de waarnemer voor het kantoor vergroot. Dit bijvoorbeeld qua inbreng van kennis, nieuwe zienswijzen en ervaring. Ook in geval van een waarneming biedt deze invulling voordelen. Doordat de waarnemer meer betrokken is bij het kantoor, is deze gemakkelijker in staat om taken (tijdelijk) van de accountant over te nemen.

Daarnaast kent het verlichte regime aanvullende eisen met betrekking tot:

- een jaarlijkse evaluatie van de kwaliteitsambitie;
- de wijze waarop NVKS-opdrachten worden uitgevoerd conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met de accountant van buiten kantoor.

De verdere aanvullende eisen vanuit het verlichte regime komen in het derde deel van deze 'NVKS-special' aan bod.

Stap 3: bepalen kwaliteitsbeleid

Wanneer u niet opteert/kunt opteren, bijvoorbeeld door aard en omvang, voor het verlicht regime, dient een kwaliteitsbeleid te worden bepaald en te worden vastgelegd. Het kwaliteitsbeleid is het beleid waarin de kwaliteitsambitie van uw kantoor wordt vertaald in meetbare doelstellingen. Om dit eenduidig te doen, is het aan te raden om doelstellingen te formuleren volgens het SMART-principe. Dit betekent dat elke doel-

geformuleerde doelstellingen bedreigen. Voor het in kaart brengen van de risico's die een bedreiging vormen dat van toepassing zijnde wet- en regelgeving niet wordt nageleefd (de vereiste kwaliteitsambitie vanuit de NVKS), kunt u er bijvoorbeeld voor kiezen om per eindverantwoordelijke accountant een review uit te voeren op een selectie (steekproef) van recent afgesloten dossiers. Dit als nulmeting ten aanzien van (de dossiers van) de diverse (NVKS-)opdrachten die het kantoor uitvoert, ervan uitgaande dat u reeds een stelsel van kwaliteitsbeheersing heeft ingericht.

Om een goed beeld te krijgen van deze risico's is het van belang dat de steekproef voldoende groot is. Uiteindelijk gaat het om de vraag waar binnen het kantoor specifieke risico's zitten die ertoe kunnen leiden dat de jaarrekening niet aan de eisen voldoet die vanuit wet- en regelgeving worden gesteld. Deze risico's kunnen bijvoorbeeld zitten in het proces maar ook bij cliënten in specifieke branches, bij medewerkers of bij één of meerdere accountants.

Voor wat betreft de bepaling van het aantal te reviewen dossiers per eindverantwoordelijke accountant dient u het doel van de dossierreviews voor ogen te houden: de opzet van een kwaliteitssysteem dat een redelijke mate van zekerheid geeft dat het kantoor (en daarmee degenen die betrokken zijn bij de opdrachtuitvoering of bedrijfsvoering) de van toepassing zijnde specifieke wet- en regelgeving op opdrachtniveau, onder andere vastgelegd in de standaarden, ten aanzien van NVKS-opdrachten naleeft. Met een redelijke mate van zekerheid wordt hier een hoge maar niet absolute mate van zekerheid bedoeld.

Vervolgens dient u uit de reviews een aantal risico's te onderkennen, zonder dat dit meteen tientallen risico's moet opleveren. Aan deze risico's koppelt u vervolgens de maatregelen en procedures die u gaat inzetten om deze terug te brengen naar een aanvaardbaar niveau. Denk bijvoorbeeld aan instructies, ICT, training, intervisie, disciplinaire maatregelen et cetera.

Heeft u voor uw kantoor aanvullende kwaliteitsambities en doelstellingen geformuleerd, dan kunt u veelal door het toepassen van reviewtechniek relatief eenvoudig in kaart brengen waar binnen uw kantoor de risico's zitten die een bedreiging vormen voor het realiseren van de kwaliteitsambities en het behalen van de doelstellingen.

Deel 2

In het tweede deel van deze 'NVKS-special' staat het inrichten/aanpassen van het stelsel van kwaliteitsbeheersing op basis van de onderkende risico's centraal. Hierbij wordt met name ingegaan op de situatie dat het kantoor een stelsel van kwaliteitsbeheersing reeds heeft ingericht vanuit de NVAK (aav/ass) en dit stelsel 'NVKS-compliant' wil maken. Kortom, de integratie van de onderkende risico's en het (huidige) stelsel van kwaliteitsbeheersing.

Marcel Kurvers is projectmanager van het Novak Kwaliteitshandboek en externe kwaliteitsmanager voor mkb-accountantskantoren met betrekking tot het (op onderdelen) opzetten, inrichten en onderhouden van kwaliteitssystemen.

stelling specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden wordt vastgelegd.

Stap 4: inventariseren van risico's

Nadat u het kwaliteitsbeleid heeft geformuleerd, dient u de risico's te bepalen die het behalen van de

Premiepensioeninstelling, modern alternatief voor de middelloonregeling

Brand New Day, waarmee Novak onlangs een open mantelovereenkomst sloot, startte in 2012 de Premiepensioeninstelling (PPI) en was één van de eerste PPI's op de Nederlandse markt. Jan Willem Hoitsma, directeur van Brand New Day PPI, vertelt over de voordelen van de PPI.

Souwtje Witte

Jan Willem, waarom zijn jullie een PPI begonnen?

"Als de grote partijen niet uitgedaagd worden door nieuwe spelers is de klant de dupe. Zonder gezonde, scherpe concurrentie is er geen zelfreinigend vermogen tussen aanbieders en kunnen slechte producten blijven voortbestaan. Op alle financiële markten is die concurrentie de laatste vijftien jaar goed op gang gekomen. Zo ook op de collectieve pensioenmarkt. Wij zagen een 'perfect storm': hoge kosten, intransparante producten, klantonwaardige service en de overheid die een nieuw bedrijfsmodel introduceert. Nee, wij hoefden niet lang na te denken over het opzetten van een PPI. Maar we willen het wel anders doen, daarom is onze missie 'klanten verbazen'. Natuurlijk in positieve zin."

Modern alternatief

Wat maakt de PPI zo bijzonder?

"De PPI is een simpele en goed te begrijpen pensioenfaciliteit voor werknemers. Het is uitermate transparant omdat het uit allemaal losse modules bestaat, je pikt er gewoon uit wat je hebben wilt. Elke werknemer heeft een eigen pensioenrekening, een soort beleggingsrekening, waar de pensioenpremies op gestort

"Omdat je uitgaat van een beschikbare premie zijn, in tegenstelling tot traditionele middelloonregelingen, de kosten voor de werkgever overzichtelijk."

worden. Dat geld is van de werknemer en daar kan niemand anders aankomen. De pensioeninleg wordt bij Brand New Day PPI collectief belegd in wereldwijde indexfondsen en het beleggingsrisico wordt afgebouwd als de pensioendatum nadert. Ook de risico's worden collectief verzekerd. Dat maakt het beleggen en verzekeren heel goedkoop, zodat er meer voor de klant overblijft. Omdat je uitgaat van een beschikbare premie zijn, in tegenstelling tot traditionele middelloonregelingen, de kosten voor de werkgever overzichtelijk en budgeteerbaar. Doordat de overheid de fiscale ruimte

Novak Kwaliteitssysteem

Novak bouwt op dit moment het Novak Kwaliteitshandboek om naar het Novak Kwaliteitssysteem. De hiervoor benodigde updates ontvangen abonnees op het Novak Kwaliteitshandboek begin september aanstaande. De Novak-content in combinatie met Scienta, waarin de content wordt aangeboden, is uitermate geschikt voor mkb-accountantskantoren om de kwaliteitsambitie, het kwaliteitsbeleid, de risico's, het stelsel van kwaliteitsbeheersing en de periodieke evaluatie vast te leggen, te evalueren en bij te stellen. Deze opzet omvat daarmee de complete invulling van de NVKS en gaat daarmee verder dan bij het huidige Novak Kwaliteitshandboek het geval is.

Bestaande abonnees van het Novak Kwaliteitshandboek ontvangen aankomende zomer een 'NVKS huiswerkpakket' in hun Scienta-omgeving. Hiermee kunnen zij invulling geven aan de stappen die in dit artikel staan beschreven.

Novak organiseert diverse cursussen met betrekking tot de NVKS. Raadpleeg de Novak-website om het aanbod te bekijken en houd de nieuwsbrieven van Novak in de gaten.

voor PPI's heeft vergroot, is een PPI ook een volwaardig en modern alternatief voor een traditionele middel-loonregeling geworden."

Het is jullie strategie om zéér lage kosten en een topservice te bieden. Gaat dat wel samen?

"Strategiedeskundigen zeggen natuurlijk van niet. Die zeggen dat je moet kiezen. Onzin. Wij willen van onze klanten ambassadeurs maken: klanten die zó tevreden zijn, dat ze ons bij vrienden en andere ondernemers aanraden. Dat bereik je alleen met lage kosten én een topservice. Gewoon ouderwets hard rennen voor je klant. Dat vinden wij heel gewoon. Voorwaarde daarvoor is wel dat de graad van automatisering hoog is én

scale-ups die nog geen pensioenfaciliteit hebben voor een pensioenregeling van Brand New Day die past bij de groeifase waarin het bedrijf verkeert. Het bijzondere is dat de regeling mee kan groeien met de bedrijfsontwikkeling. We hebben ook een aparte duurzame propositie waar veel goededoelenorganisaties, zoals Artsen zonder grenzen en War Child, gebruik van maken."

Is de komst van het Algemene Pensioenfonds (APF) een belemmering voor de groei van de PPI?

"Werkgevers zitten naar onze mening niet te wachten op een APF. Ze komen dan terecht bij een aanbieder met een heel ingewikkelde organisatiestructuur en halen allerlei complexiteit binnen die ze niet goed kunnen overzien. Dan hebben we het nog niet eens over de exit-voorwaarden (de gouden kettingen) voor werkgevers en de gevolgen voor de pensioenen als ze ooit uit willen stappen. Het is een traditionele uitvoerder in een nieuw jasje. Voor werkgevers met een middelloonregeling lijkt de APF een mooi alternatief om de harde garanties om te zetten in zachte toezeggingen, maar dat is slechts een tussenstap naar een toekomstbestendig pensioensysteem op basis van beschikbare premie. Dus waarom niet meteen naar een PPI die zijn waarde al heeft bewezen?"

Eigen pensioenpot

PPI's mogen geen garanties geven. Wat voor zekerheid bieden jullie de werknemers?

"Vooropgesteld: ook de 'traditionele' pensioenfondsen kunnen geen garanties bieden. Dat is de laatste tijd wel duidelijk geworden. Pensioenen zijn gekort en de meeste fondsen hebben al jaren de indexering moeten schrappen. Jong en oud is er in dat geval best flink in koopkracht op achteruit gegaan. Dat ligt niet specifiek aan de rendementen of kosten, maar ook aan de demografie. Vroeger werden we statistisch 73 jaar oud en hoefde een pensioenfonds maar acht jaar pensioen te betalen. Nu worden we naar verwachting 90 jaar en moet er dus veel langer pensioen betaald worden. Bovendien zijn er steeds minder jongeren ten opzichte van ouderen. Het huidige systeem is aan herziening toe.

Bij een PPI krijgen de werknemers hun eigen pensioenrekening. Het geld wordt wel collectief belegd zodat de kosten laag zijn, maar je hebt je eigen pensioenpot en daar kan geen generatie of persoon aankomen. Bovendien dekken wij standaard het renterisico af. Want de hoogte van de rente heeft een grote impact op de hoogte van het pensioeninkomen. En omdat er wereldwijd belegd wordt, dekken wij ook het valutarisico af."

Sparen biedt zekerheid. Kunnen de werknemers daar ook voor kiezen?

"Als de werkgever die mogelijkheid aan zijn werknemers wil bieden, dan kan dat. Maar sparen voor je pensioen, dan heb je alleen de zekerheid van een laag pensioen. Voor een goed pensioen is beleggen noodzakelijk. Dat is niet erg, want je kunt het risico van beleggen enorm beperken als je je aan een paar simpele regels houdt. Je moet allereerst natuurlijk een lange beleggingshorizon hebben. Voor je pensioen is dat meestal

zo. Daarnaast daalt het risico fors als je elke maand geld inlegt, omdat je dan uiteindelijk zowel 'hoog' als 'laag' koopt. Ook moet je in de aanloop naar de pensioendatum het beleggingsrisico afbouwen, van aandelen naar veilige obligaties. Dat doen wij met lifecyclebeleggen in wereldwijde indexfondsen. En de spreiding is belangrijk: je risico is veel groter als je in twintig Europese aandelen belegt dan in de ruim 7.000 grote en kleine beursgenoteerde bedrijven wereldwijd, wat wij voor onze klanten doen. En tenslotte, het belangrijkste: 'stick to the plan'! Raak niet in paniek bij een crash of crisis en reken je niet rijk bij hard stijgende koersen. Want één ding weet je honderd procent zeker: over een periode van dertig of veertig jaar heb je zowel goede als slechte beurstijden. Dat is een feit. En onderzoeken to-

"Via de pensioenplanner kan iedereen zien wat eerder of later met pensioen gaan voor financiële gevolgen heeft of wat zelf bijsparen oplevert."

nen aan dat het proberen te timen van de markt uiteindelijk alleen maar rendement kost, want niemand weet wanneer beurzen gaan stijgen of dalen.

Met nieuw geïntroduceerde wetgeving is het inmiddels ook mogelijk om in de uitkeringsfase van pensioen 'door te beleggen'. In plaats van het opgebouwde pensioenkapitaal in één keer te gebruiken voor een gegarandeerde levenslange uitkering is het nu ook mogelijk om met een deel van de opgebouwde waarde door te beleggen in de uitkeringsfase. Dit is een keuze en geen verplichting. Uit onderzoek blijkt dat dit ook meer pensioen oplevert. Maar of een werknemer dit wil, is uiteindelijk aan hem of haar. Iedereen mag zelf kiezen."

Pensioenplanner

Hebben werknemers inzicht in hun pensioen?

"Natuurlijk. Onze deelnemers hebben 24/7 inzicht in hun pensioen. Via tablet, smartphone of PC kan een deelnemer altijd zien hoeveel er op zijn pensioenrekening staat en welke uitkering de partner en/of kinderen krijgen bij eventueel overlijden. De klant ziet ook wat naar verwachting de hoogte van de pensioenuitkering op de pensioendatum is. Via de pensioenplanner kan iedereen zien wat eerder of later met pensioen gaan voor financiële gevolgen heeft of wat zelf bijsparen oplevert. Zijn er vragen, dan is onze klantenservice tot 21.00 uur bereikbaar via telefoon, mail of chat."

Hoe gaat het met Brand New Day PPI?

"Het gaat in alle opzichten uitstekend. De markt voor PPI-aanbieders is booming en de vooruitzichten zijn gunstig. We zijn er trots op dat er nu jaarlijks meer dan zeshonderd nieuwe werkgevers en 10.000 nieuwe werknemers voor een pensioenregeling van Brand New Day kiezen. De 3.000ste werkgever is niet ver meer, evenals de 100.000ste deelnemer waarvoor wij het pensioengeld mogen beheren."

Novak biedt leden collectief pensioen

Novak heeft een open mantelovereenkomst gesloten met Brand New Day. Deze overeenkomst voorziet in een collectieve pensioenregeling voor elk gewenst budget. Vanaf nu kan ieder lid van Novak profiteren van de voordelen van een collectief pensioen van Brand New Day. Bij de totstandkoming van de mantelovereenkomst is Akkermans & Partners nauw betrokken. De pensioenmantel is een moderne premieovereenkomst met een scherpe kostenstructuur voor zowel werkgever als werknemer.

Meer informatie vindt u op de website stichting.novak.nl.

dat die service in het DNA van je hele organisatie zit. Anders lukt dat niet. Of dat ook lukt, meten we maandelijks en daarom zijn we ook trots dat onze klantenservice gewaardeerd wordt met een 8 als rapportcijfer. Het grootste compliment is echter dat meer dan 33 procent van onze klanten ons al actief hebben aanbevolen bij collega-werkgevers.

Wat Brand New Day ook onderscheidt, is dat wij zelf ondernemers zijn. Brand New Day is met eigen geld opgezet. Er heerst bij ons dan ook een zeer ondernemend, positief en vooruitstrevend klimaat. Onze klanten zijn ook ondernemers: die herkennen dat en voelen zich daarbij thuis."

Groeifase

Voor wie is de PPI een interessante optie?

"We hebben meerdere proposities, afgestemd op verschillende doelgroepen: het kleinbedrijf tot 50 medewerkers, het middenbedrijf tot 250 medewerkers en het grootbedrijf met meer dan 250 medewerkers. Doordat de laatste fiscale belemmeringen zijn opgeheven, kunnen we nu een volwaardig alternatief bieden voor de dure en intransparante middelloonregeling. Werkgevers die ontevreden zijn over hun huidige beschikbare premieregeling bij een 'oude wereld'-aanbieder kunnen we een beter alternatief bieden, mét een geolied lopende overstapservice. Inmiddels kiezen ook veel start- en

Thijs van der Linden, adviseur mkb-accountancy:

‘De accountant staat voor kwaliteit’

Thijs van der Linden AA trad op 1 april 2017 in dienst bij Novak als adviseur mkb-accountancy. Van der Linden doet uit de doeken wat hij in die functie kan betekenen voor kantoren die zijn aangesloten bij de stichting Novak.

Leendert Haaring

Foto: RoyalPrint

ganisatie. Je weet dat de kwaliteit bij een accountant geborgd is. Voor een ondernemer is dat ontzettend belangrijk om te weten. Je moet als ondernemer niet vergeten dat jij uiteindelijk verantwoordelijk bent voor de cijfers van jouw onderneming. Je doet er dus goed aan om ervoor te zorgen dat degene die jou ondersteunt een hoge mate van kwaliteit levert en op de hoogte is van de nieuwste actualiteiten.”

Positionering

De NBA kan de mkb-accountant volgens Van der Linden beter positioneren door de verschillende groepen (accountants in business, overheidsaccountants, interne accountants, assurance-accountants en non-assurance accountants) duidelijker van elkaar te scheiden. “Voor elke groep moet specifieke regelgeving

“Ik denk dat we duidelijk moeten laten zien dat je als accountant gewoon veel meer kan dan de boekhouder.”

“Na geruime tijd bij accountantskantoren gewerkt te hebben merkte ik dat ik graag het vak dienstbaar wil zijn. Advisering en begeleiding zijn zaken die ik het leukste vind om te doen. Daarnaast verdiep ik mij graag in vaktechniek. Ik kan al deze zaken combineren in mijn nieuwe functie bij Novak.” Aan het woord is Thijs van der Linden, 37 jaar oud en woonachtig in Gelderland. Sinds januari 2016 is Van der Linden als accountant-administratieconsulent ingeschreven in het accountantsregister van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). “Een logische keuze was om een eigen kantoor te beginnen, maar toen kwam deze functie op mijn pad”, vertelt Van der Linden. “Ik hou ervan om mij dagelijks met vaktechniek bezig te houden en daarnaast vind ik het leuk om les te geven. Die kansen kan ik benutten bij Novak.”

Pakket

Van der Linden kent de accountancybranche goed. Eerder was hij werkzaam als relatiebeheerder, na inschrijving in het register als accountant bij een tweetal middelgrote accountantskantoren in Gelderland. Daarvoor heeft hij als interim-professional diverse opdrachten uitgevoerd, zowel bij accountantskantoren als in het bedrijfsleven. Als adviseur mkb-accountancy zal Van der Linden relatiebeheer combineren met accountantswerkzaamheden. Novak kan met de komst van

Thijs nu een uitgebreider pakket aan diensten aanbieden. Zo kunnen leden bij Novak een pretoetsing aanvragen, waarbij een toetsing wordt gesimuleerd. Ook kan Novak ondersteuning bieden bij de daadwerkelijke toetsing. Verder kunnen kantoren een jaarrekeningcheck laten uitvoeren en is het mogelijk om via Novak de waarneming te regelen. Vallen kantoren onder het verlichte regime van de NVKS, dan zijn zij verplicht de betrokkenheid van een externe accountant aan te tonen inzake het kwaliteitssysteem. Ook daar kan Novak ondersteuning in bieden. Ten slotte kunnen Novak-kantoren vaktechnische vragen stellen door direct contact op te nemen met de nieuwe adviseur mkb-accountancy. “Daarnaast zal ik accountantskantoren begeleiden bij het implementeren van nieuwe regelgeving. Ook zal ik mij richten op kwaliteitsmanagement bij accountantskantoren die bij Novak zijn aangesloten”, vertelt Van der Linden. Over het Novak Kwaliteitshandboek is hij te spreken. “Dat is een mooi instrument om het kwaliteitssysteem bij het accountantskantoor goed te regelen.”

Volgens Van der Linden liggen er nog veel meer kansen voor het oprapen bij Novak, bijvoorbeeld op het gebied van opleidingen. “Zo zou je vier keer per jaar bijeenkomsten in het land kunnen organiseren, waar je kantoren informeert over actualiteiten op het gebied van vaktechniek, pensioenen, arbeidsrecht en

fiscaliteit. Die actuele kennis is van belang voor de accountant om de ondernemer optimaal te kunnen bedienen. Een dergelijke kwartaalupdate is bijvoorbeeld interessant na Prinsjesdag, in het kader van het Belastingplan, of aan het begin van het jaar als er wijzigingen met betrekking tot verslaggeving worden doorgevoerd.”

Kwaliteit

Voor de NBA en voor Novak ligt er volgens Van der Linden de uitdaging om aan het maatschappelijk verkeer de meerwaarde van de accountant uit te leggen. “Sommige banken zien bijvoorbeeld geen verschil in een jaarrekening die ondertekend is door een administratiekantoor of een jaarrekening die ondertekend is door een accountantskantoor. Voor menig ondernemer is het verschil tussen de boekhouder en de accountant ook niet altijd even duidelijk. Daar ligt een belangrijke taak voor de beroepsorganisatie. Wellicht moet er eerst onderzoek worden gedaan om te bekijken hoe het maatschappelijk verkeer de mkb-accountant ziet. Ik denk dat we duidelijk moeten laten zien dat je als accountant gewoon veel meer kan dan de boekhouder. De accountant staat voor kwaliteit. De accountant is immers verplicht om een leven lang te leren; hij moet verplicht permanente educatie volgen. Daarnaast heb je je als accountant te houden aan de regels van de beroepsor-

zijn. Een controle-accountant doet bijvoorbeeld totaal andere dingen dan een accountant werkzaam in het midden- en kleinbedrijf. Door die verschillen te benadrukken kun je ook goed laten zien wat het onderscheidend vermogen van die accountant is en kun je de meerwaarde van die accountant duidelijk voor het voetlicht brengen. Belangrijk is dat de NBA eerst een visie opstelt en daarna pas nadenkt over governance. Ga eerst het veld in en vraag het maatschappelijk verkeer wat van een accountant wordt verwacht en schep een goed beeld van waar de accountant voor staat. Als je dat weet, kun je je organisatie daarop indelen.”

Wilt u een keer afspreken met Thijs van der Linden? U kunt direct contact met hem opnemen door te bellen naar 06-83490532 of door een e-mail te sturen naar t.vanderlinden@novak.nl.

Ransomware kan uw kantoor keihard raken

De WannaCry-cyberaanval is een van de meest wijdverspreide cyberattacks ooit. Nu de eerste stof is neergedaald, is duidelijk dat het bedrijfsleven met veel vragen achterblijft. Zo werd duidelijk dat veel kantoren nog onbekend zijn met de mogelijkheden om hun risico's te verminderen en te verzekeren. In de oplossingen die in het nieuws kwamen, werd met name gesproken over ICT en security. Hierdoor wordt de kans die deze crisis biedt niet goed benut.

Perry Steenvoorden en Willem Hoekstra

24

Een goede aanpak van cyberrisico's blijft niet beperkt tot IT-maatregelen. Wie echt weerbaar wil zijn, moet het onderwerp bovenaan de agenda van de partner zetten. Cyberbeveiliging vraagt om een integrale aanpak waarbij bijvoorbeeld onderstaande vragen dienen te worden beantwoord.

Vijf centrale vragen die wij met u beantwoorden:

1. Wat zijn voor ons kantoor de totale kosten van een datalek, systeemuitval of een hack?
2. Zijn dit risico's die het kantoor zelf kan/wil dragen?
3. Wat hebben wij afgesproken met onze cliënten en leveranciers in geval van een cyberincident?
4. Hebben wij passende beheersmaatregelen getroffen? Waaruit blijkt dit?
5. Wat is financieel gezien de meest effectieve beheersmaatregel voor onze cyberrisico's?

De noodzaak van een goede cyberverzekering

Digitale ontwikkelingen gaan snel en het risico dat een cyberinci-

dent zich voordoet is groot. Vaak met aanzienlijke impact op uw kantoor. Veel kantoren kiezen ervoor cyber-risico's te verzekeren. Een cyberverzekering verzekert onder andere tegen de gevolgen van hacking, zoals diefstal van gegevens of inbreuk op systemen, verlies van data en bedrijfsstilstand. Tevens geeft deze verzekering een vergoeding van kosten voor crisismanagement en de inzet van ICT-specialisten.

Vergis u niet: traditionele verzekeringen schieten te kort

Veel branchegenoten zijn in de veronderstelling dat de schade die het gevolg is van een cyberincident als een hack of malware, gedekt wordt onder de traditionele verzekeringen. Dit is echter zelden het geval.

Cyberverzekering op maat

Omdat traditionele verzekeringen dus zelden dekking bieden voor de gevolgen van cyberincidenten, heeft Aon voor vrijwel elke sector een op maat gesneden cyberverzekering ontwikkeld. Daarmee bent u sowieso gedekt tegen:

- aansprakelijkheid: schadevergoeding en juridische bijstand in geval van aanspraken van derden als gevolg van verlies van persoonsgegevens en/of bedrijfsinformatie;

- crisismanagement: kosten (forensisch) onderzoek, PR, klant notificatiekosten, kredietbewaking, IT-diensten, cyberincident responsdiensten;
- boetes: kosten voor onderzoek door een toezichthouder, juridische bijstand, bestuurlijke boetes;
- digitale media: schadevergoeding en kosten van verweer in verband met aanspraken van derden tegen u die voortvloeien uit uw multimedia-activiteiten, bijvoorbeeld smaad en laster of plagiaat;
- cyber-/privacy-afpersing: waaronder ransomware;
- cyberdiefstal: verlies van geld of geldwaarden en/of goederen door diefstal;
- hacking telefooncentrale: vergoeding van de belkosten.

Optioneel kunt u een dekking voor gedeelde nettowinst in verband met netwerkonderbreking afsluiten.

De voordelen van een cyberverzekering

Aon staat zowel voor, tijdens als na een cyberincident voor u klaar. Wij helpen u bij het beheersen en financieren van al uw cyberrisico's.

Samengevat zijn de voordelen:

- begeleiding en advies door een onafhankelijk response-adviseur;

- deskundige ondersteuning door juristen en IT-specialisten;
- schadebehandeling door de verzekeraar;
- korte wachttijden bij bedrijfsschade;
- beperking van reputatieschade;
- bescherming van de balans en continuïteit voor de onderneming;
- eenvoudig af te sluiten;
- lage premies;
- uitgebreide dekking.

Wij helpen u graag succesvol te ondernemen.

Wilt u graag meer weten over wat u kunt doen voor, tijdens en na een cyberincident en wat Aon Professional Services voor u kan betekenen, neem dan contact op met Account Managers Perry Steenvoorden, telefoon: 06-52337896, e-mail: perry.steenvoorden@aon.nl, of Willem Hoekstra, telefoon: 06-10573609, e-mail: willem.hoekstra@aon.nl.

Perry Steenvoorden

Willem Hoekstra

25

Visie ICT-innovaties accountancy van softwareleveranciers

Ieder zichzelf respecterende leverancier met professionele software voor de accountancysector moet beschikken over een visie aangaande de toekomst van de accountancy en daarvan afgeleid een productstrategie.

Gerard Bottemanne

Er wordt veel gesproken en geschreven over de toekomst van de accountancy. Is de accountant straks overbodig als gevolg van robotisering? En wat is de invloed van de Blockchain-ontwikkeling op het werkgebied van de accountant? Wat dichterbij in de tijd kan deze laatste vraag ook gesteld worden over de invoering van PSD2 en dan met name het daarvan afgeleide XS2A ('Access to Accounts'). Wanneer breekt elektronisch factureren echt door, en is het scannen en herkennen van boekingsdocumenten dan voltooid verleden tijd? Het is lang niet altijd mogelijk een concreet antwoord te geven op al dit soort vragen. Ook is het vaak lastig te bepalen wanneer je moet instappen bij bepaalde ontwikkelingen. Rond 2005 dachten wij zelf nog dat SBR (indertijd werd alleen nog gesproken over de onderliggende techniek XBRL) binnen enkele jaren voor een doorbraak zou zorgen. Met één druk op de knop zou informatie voor uitvragende partijen uit de boekhouding komen, zo deed de overheid ons doen geloven. Rapportagesoftware leek overbodig. Het is inmiddels 2017 en u kent het resultaat van SBR. Vijf jaar geleden zag RGS het daglicht. Wij hebben best nog vertrouwen in het idee over achter RGS, maar wanneer is er een breed uitgerolde stabiele versie van RGS, waar je zonder risico van aanpassingen, op kunt aansluiten en waar in de praktijk volop gebruik van wordt gemaakt? U mag het zeggen.

Ontwikkelingen

Onderstaande opsomming toont een aantal relevante ontwikkelingen:

- robotic accounting;
- API als het nieuwe ERP;
- elektronisch factureren;
- SBR en RGS;
- Business Intelligence, onderverdeeld in Dashboards, Benchmarking en Data-analyses;
- PSD2;
- Blockchain.

Alle ontwikkelingen uitputtend continu volgen is niet haalbaar voor iedereen. Daarnaast spelen er ICT-zaken als cybersecurity, meldplicht datalekken en SBR Assurance. Dan hebben we het nog niet eens over de dagelijkse accountancypraktijk met fiscale vraagstukken, beroepsreglementen, branchekennis en natuurlijk het bijhouden van samenstel- en controledossiers. U heeft per slot van rekening een accountantskantoor draaiende te houden en geen ICT-bedrijf. Om accountants- en administratiekantoren zo goed mogelijk te informeren over ICT-ontwikkelingen en -innovaties is de gratis uitgave 'ICT Accountancy 2020/2030: accountantspraktijk op weg naar de toekomst' (voorheen 'Trendanalyse ICT Accountancy') samengesteld met daarin naast ICT-ontwikkelingen een groot aantal visies van betrokkenen. Dit rapport is gratis op te vragen via www.ictaccountancy.nl.

Visie van softwareleveranciers

Om u op weg te helpen hebben we aan de ons bekende softwareleveranciers (ruim zestig) gevraagd wat hun visie is aangaande de toekomst van de accountancy en daarvan afgeleid hun productstrategie. Positief is dat inmiddels meer dan dertig softwareleveranciers een bijdrage hebben geleverd (in december 2016 stond de teller nog op vijftien leveranciers). Van enkele leveranciers is zelfs een extra expertbijdrage ontvangen over specifieke onderwerpen als PSD2, Blockchain en data-analyse.

Er blijven dertig softwareleveranciers over die geen visie hebben aangeleverd, ondanks meerdere verzoeken daartoe. Van een aantal leveranciers hebben we, al dan niet gevraagd, een reden ontvangen op het uitblijven van een visie, zoals:

1. We zijn er nog niet aan toegekomen;
2. We leveren geen bijdrage uit concurrentie-overwegingen;

3. We zoeken zelf de media op als we iets te melden hebben;
4. Wij laten ons leiden door de visie van accountantskantoren bij onze productontwikkeling;
5. Onze visie is meer gericht op andere branches dan de accountancy;
6. Wij hebben geen idee wat het bereik is van rapporten van Onderzoeksbureau GBNE.

En dan zijn er nog de leveranciers die ons alleen een productbeschrijving deden toekomen (daar vroegen we niet om) of die in het geheel niet gereageerd hebben op ons verzoek.

Laat u zich verleiden door "kralen en spiegeltjes" of wilt u graag een concrete visie van uw softwareleverancier(s) ontvangen? Dat laatste is natuurlijk aan u zelf, maar wij denken dat een visie van uw softwareleverancier(s) u wel kan helpen bij het bepalen van uw eigen ICT-strategie. Samenvattend zien we vanuit de softwareleveranciers die een bijdrage hebben geleverd een aantal van de eerder in dit artikel genoemde ontwikkelingen terugkomen. Onderstaand hebben we een selectie gemaakt van enkele zinsneden, afkomstig uit de bijdragen van softwareleveranciers:

- *Op het moment dat de frequentie van aanleveren omhoog gaat, zal het proces om alle gegevens te verzamelen geoptimaliseerd moeten worden. De vraag is of de traditionele rapportgenerator deze taak kan vervullen.*
- *Voorbij lijkt het chagrijn veroorzaakt door de schandalen die de sector in het verleden teisterden. En het heeft even geduurd, maar intussen lijkt ook het besef ingedaald dat er geen winstgevende toekomst zit in compliance-gerichte werkzaamheden.*
- *De tijd dat een ondernemer genoeg neemt met een jaarlijkse rapportage is straks ook voorbij. Ook hij zal straks zijn bedrijfsstatus real-time, en op elk gewenst moment, willen kunnen inzien. Net zoals hij dat kan wanneer hij inlogt om te zien wat zijn telefoniekosten deze maand zijn geweest.*
- *In diverse internationale onderzoeken staat dat het accountancyvak zal verdwijnen. Wij concluderen op basis van eigen marktonderzoek dat er juist meer dan ooit behoefte is aan een goede samenwerking tussen een ondernemer en een vertrouwenspersoon. Ze verwachten strategisch advies en hulp van hun accountant.*
- *Technologie gaat ook een rol spelen bij tijdigheid. Elektronische facturen en PSD2 maken het technisch mogelijk om continu bij te zijn.*
- *In 2030 zou het mogelijk moeten zijn om voor het (klein) mkb op 1 januari de jaarrekening te ontvangen van je bank (als dat nog een bank is) inclusief een volledig digitaal dossier. Tevens zijn de overige verplichtingen (aangiften, publicaties, CBS, etc.) automatisch opgesteld en afgeleverd.*

- *De ontwikkelingen gaan momenteel zo snel dat je soms niet weet waar en wanneer je moet instappen.*
- *Veel Fintech-oplossingen automatiseren een deel van de financiële huishouding. Dit helpt de accountant bij het uitvoeren van de werkzaamheden om de betrouwbaarheid vast te stellen maar het neemt de rol nog niet volledig over.*
- *Een op maat afgestemde samenwerking met een accountant of boekhouder, gecombineerd met de juiste software die dat ondersteunt, is een opkomende trend. De accountant stemt zijn diensten af op de specifieke wensen van zijn klant.*
- *Binnen 10 jaar zal de controlerend accountant meer kunnen worden aangemerkt als externe compliance officer, aan welke functie dan eveneens het toezicht op de administratie is toegekend.*
- *Momenteel lopen er wereldwijd heel veel initiatieven en experimenten rondom de Blockchain, de internettechnologie achter de digitale munt Bitcoin. Er zijn interessante gebieden rondom boekhouden, factureren en betalen, waarbij je Blockchain zou kunnen inzetten.*

Visie vanuit de branche

Naast softwareleveranciers hebben we ook een visiebijdrage ontvangen namens de NBA, en van Menno Kooreman (SRA) en Jan Wietsma (Full•Finance). Andere branche- en serviceorganisaties in de accountancy stellen we uiteraard graag in de gelegenheid hun visie met ons te delen aangaande de impact die ICT-ontwikkelingen hebben op het toekomstige accountantskantoor. Eigenlijk zijn we van mening dat een dergelijke visie gewoon op de plank moet liggen bij betreffende organisaties en met enige regelmaat bijgesteld en natuurlijk verspreid moet worden aan belanghebbenden. Een bijdrage van een vijftal individuele kantoren maakt het rapport compleet. Ook andere (accountants- en administratiekantoren) stellen we in de gelegenheid hun visie met ons te delen.

Ook verwijzen we nog even naar de NBA die een grootschalige visiediscussie is gestart onder de titel 'Accountancy: een beroep met toekomst'. Zo is te lezen op de website van de NBA: "Hoe ziet uw werkdag eruit in 2030? Welke ontwikkelingen zullen de komende jaren een grote impact hebben op het accountantsberoep? Hoe blijft ons beroep relevant? Zijn accountants überhaupt nog nodig, of zijn wij tegen die tijd vervangen door robots? Wij zijn benieuwd naar uw visie: discussieer met ons mee!" (zie <https://www.nba.nl/projecten/visie/>). We complimenteren de NBA met deze visiediscussie, maar hopen wel dat het iets blijvends is. Want ook over vijf, tien of twintig jaar zullen accountants, of de opvolgers daarvan, behoefte hebben aan visie, gebaseerd op de situatie en ontwikkelingen op dat moment.

Gerard Bottemanne is initiatiefnemer van www.softwarepakketten.nl en www.ictaccountancy.nl.

Foto: RoyalPrint

Pensioenleeftijd naar

Per 2018 gaat de pensioenleeftijd van 67 naar 68 jaar. De AOW-leeftijd gaat naar 66 jaar.

Theo Gommer

Het opbouwpercentage van 1,875% blijft gelijk, maar de beschikbare premiestaffels worden wel verlaagd. De reden daarvoor is dat alleen bij een beschikbare premieregeling het uitgangspunt nog 75% is (na '40' dienstjaren), terwijl dat niet meer geldt voor middelloonregelingen. Daar is 'leading' de jaaropbouw (van 1,875%). Ook is in dat kader de 100%-grens vervallen. Bij veel dienstjaren en pensioenuitstel mag de 100% dus worden overschreden.

Gecompenseerd

Omdat de totale beloning voor pensioen, dus werkgevers- en werknemersdeel, lager wordt, moet de werknemer normaliter gecompenseerd worden. Zeker als, en dat is meestal het geval, de werknemers een vaste eigen bijdrage (een vast percentage van de pensioengrondslag) betalen. Bij verlaging van de staffel gaat dit voordeel dan volledig naar de werkgever.

Of en hoe er gecompenseerd wordt is aan de partijen zelf. Een lagere eigen bijdrage is een optie, maar ook een structurele salarisverhoging of een eenmalige bonus. Het advies is wel om dit goed vast te leggen en bijvoorbeeld nieuwe werknemers uit te sluiten. In principe is dit dezelfde exercitie als in 2014, toen de pensioenleeftijd van 65 naar 67 jaar ging, en als in 2015, toen het pensioengevend salaris werd afgetopt op € 100.000 en het opbouwpercentage van maximaal 2,15% (tot 2014 was dit 2,25%) naar 1,875% ging.

Angel

Naast de fiscale aanpassingen komt dan meteen de keus of de overstap naar een beschikbare premieregeling moet worden gemaakt. Zeker nu vanuit beschikbare premieregelingen doorbelegd kan worden na pensioendatum, is de angel van de lage marktrente ten tijde van de aankoop van het pensioen eruit. De angel bij middelloonregelingen is dat als gevolg van de dalende marktrente én de stijgende levensverwachting de premie bij een contractverlenging 20 tot zelfs 60 à 70% hoger wordt. Als werknemers dan een vaste eigen bijdrage betalen, moet de werkgever de verhoging volledig betalen. De conclusie zal dus vaak moeten zijn dat middelloonregelingen gewoonweg niet meer betaalbaar zijn. Afgezien daarvan is compensatie bij middelloonregelingen dus van andere orde dan bij beschikbare premieregelingen.

Premieregeling

Tot slot is iedere pensioeninhoudelijke aanpassing instemmingsplichtig. Ingeval van een ondernemingsraad (OR) moet deze dus instemmen. Ook al wordt de regeling als ze dat niet doen (fiscaal) bovenmatig. Daarnaast moet óók iedere individuele werknemer instemmen. Als de OR instemt, kan dat met een zogenaamde negatieve optie. Als het gaat om de overstap van een middelloonregeling naar een beschikbare premieregeling moet dat uiteraard gepaard gaan met de juiste, consciëntieuze informatie.

Ik durf de stelling aan dat een goede beschikbare

premieregeling inmiddels beter is dan een middelloonregeling. Zekerheid is anno 2017 te duur geworden. Zeker 'jonge' werknemers moeten dat niet willen én werkgevers moeten hen dat niet aandoen. Uiteraard moet deze overgang goed worden besproken en met de juiste informatie gepaard gaan, maar dat geldt voor alle aanpassingen op het gebied van arbeid en pensioen.

Kortom, er is nadat de dga is uitgefaseerd óók werk aan de winkel als het gaat om de gewone werknemer. Juist daarom ook heeft Novak een prima pensioenmantel met Brand New Day afgesloten. Ook voor u dus. En wij begeleiden u dan graag, indien nodig, van een middelloonregeling naar een beschikbare premieregeling.

Mr. Theo Gommer MPLA is partner bij Akkermans & Partners Legal & Advice en directeur van het Wetenschappelijk Bureau van de Akkermans & Partners Groep. Verder is hij partner bij Gommer & Partners Pensioen Advocaten en voorzitter van de Nederlandse Orde van PensioenDeskundigen (NOPD). Hij schrijft de rubriek pensioenen samen met mr. Peter ter Beest MPLA. Akkermans & Partners is dé exclusieve pensioenpartner van Novak!

MLE

THE MLE EXPERIENCE

MLE samenstel, SBR-rapportage, jaarrekening-rapport en dossieropbouw. Ervaar het zelf.

www.mle365.nl | 030 3200 999

Coulanceperiode pensioen in eigen beheer niet verlengd

De uitfasering van het pensioen in eigen beheer raakt ongeveer 160.000 dga's. De meeste dga's hebben een accountant. Aangezien op een pensioen in eigen beheer specifieke fiscale wetgeving van toepassing is, is de verwachting dat zij hun accountant, fiscaal dienstverlener of pensioenadviseur inschakelen.

Felix Peppelenbosch

Van de accountant, fiscaal dienstverlener of pensioenadviseur mag worden verwacht dat zij ervoor zorgen dat zij op de hoogte zijn van wijzigingen in fiscale regelgeving en ook dat zij – indien de dga geen contact met hen opneemt – zelf contact opnemen met de dga om hen te informeren en adviseren over de uitfasering van het pensioen in eigen beheer.

Communicatie

De maatregelen uit de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen zijn per 1 april 2017 in werking getreden. Bij het wetgevend traject waren meerdere koepelorganisaties intensief betrokken. Door de Belastingdienst vindt verder uitgebreide communicatie plaats over de uitfasering van het pensioen in eigen beheer. Al tijdens de parlementaire behandeling heeft de Belastingdienst partijen zoveel mogelijk van de actuele stand van zaken op de hoogte gehouden. Zo heeft bijvoorbeeld een thematische behandeling plaatsgevonden van de uitfasering van het pensioen in eigen beheer tijdens de Intermediardagen eind 2016, die door ruim 7.500 intermediairs zijn bezocht.

Ook communiceert de Belastingdienst zo breed mogelijk via de website www.belastingdienst.nl, de website van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (www.belastingdienstpensioensite.nl) én de fora Fiscaal

Dienstverleners en Salaris. Daarnaast is het onderwerp pensioen in eigen beheer uitvoerig aan de orde geweest in de laatste nieuwsbrief loonheffingen, die aan alle dga's, danwel hun fiscaal dienstverleners, digitaal beschikbaar is gesteld.

Vragen

Aan de BelastingTelefoon en het webcare team van de Belastingdienst kunnen vragen worden gesteld. De Belastingdienst plaatst ook pro-actief berichten op social media over het pensioen in eigen beheer. In mei en juni worden verspreid over het land vijf sessies voor fiscaal dienstverleners georganiseerd. Half juni wordt een webinar georganiseerd over dit onderwerp. Naast de algemene communicatie over de regelgeving wordt in het overzicht met Vragen & Antwoorden op de website van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen specifiek ingegaan op technische vraagstukken die als achtergrondinformatie aan de adviseurs wordt aangeboden.

De Belastingdienst monitort op de online-media continu het sentiment rond het pensioen in eigen beheer. Ook worden externe publicaties (vakbladen en online media) gemonitord om in te kunnen spelen op vragen. Waar nodig wordt de communicatie bijgesteld. Uit de monitoring van de berichtgeving op de online-media blijkt overigens dat het sentiment neutraal is.

Wat te doen voor 1 juli 2017?

In het artikel 'Een op drie ondernemers niet bewust van uitfasering PEB' (zie: <https://www.accountant.nl/nieuws/2017/4/een-op-drie-ondernemers-niet-bewust-van-uitfasering-peb>) wordt de suggestie gewekt dat er uiterlijk 30 juni 2017 (het einde van de coulanceperiode) heel veel geregeld moet worden. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen is door staatssecretaris van Financiën Wiebes meerdere malen aangegeven welke handelingen er verricht moeten worden voor het einde van de coulanceperiode. Het enige dat uiterlijk aan het eind van de coulanceperiode moet zijn geregeld is dat de huidige opbouw van het pensioen in eigen beheer wordt stopgezet. Dit kan door de algemene vergadering van aandeelhouders bijeen te roepen en middels een addendum bij de pensioenovereenkomst op te nemen dat de opbouw stopt.

Ook als de dga zou besluiten om een eventueel elders verzekerd pensioen terug te halen naar eigen beheer, moet deze waardeoverdracht plaatsvinden voor het einde van de coulanceperiode. Hierbij heeft staatssecretaris Wiebes toegezegd dat hieraan ook is voldaan als het verzoek tot overdracht uiterlijk 30 juni 2017 bij de verzekeraar ligt. De verzekeraar heeft daarna de gebruikelijke termijn om het verzoek af te handelen.

Na de coulanceperiode

De beslissing om het pensioen in eigen beheer fiscaal gefaciliteerd af te kopen of om te zetten in een oudedagsverplichting hoeft derhalve niet voor het einde van de coulanceperiode te worden genomen. Hiertoe heeft de dga nog tot en met 31 december 2019 – in overleg met zijn adviseur – de tijd.

Wat betreft het na de coulanceperiode nog langer toestaan van een overdracht van een elders verzekerd deel naar eigen beheer geeft Wiebes aan dat dit niet past bij de strekking van de wet die er juist op is gericht om de pensioenopbouw in eigen beheer uit te faseren. Het is immers ook niet wenselijk om te stimuleren dat een bij een professionele verzekeringsmaatschappij gewaarborgde oudedagsvoorziening wordt beëindigd.

Conclusie

Gelet op voorstaande acht de staatssecretaris het terecht niet nodig dat de coulanceperiode wordt verlengd. Een dergelijke verlenging is ook niet wenselijk, omdat dit niet in lijn is met de beoogde snelle uitfasering van het pensioen in eigen beheer.

Felix Peppelenbosch is mede-eigenaar van Fiscanet. Fiscanet verzorgt dagelijks fiscale nieuwsvoorziening.

Leif Erikson II,
1874-1928, U.S. Navy Captain,
Rear Admiral 1910

**Children Use Memory
To Store, Retrieve Words,
Not Just in the Moment**

**GROEIEN
DOE JE SAMEN**

1. The undersigned hereby certifies that the above information is true and correct to the best of his knowledge and belief, and that he is not aware of any information that would cause the above information to be false or misleading.

2.2.2. *Phylogenetic analysis*

**Wetland Cook Island
van Mosaik
Nijp op Mosaik.nl**

Monnaie: l'essor du mild-saver

new